

«Биз Пайхаммарны ﷺ сюебиз» деген конкурс

Гъар бусурман адам озюнню яшаву булан Аллагъны Элчиси ﷺ гёрсетген ёлну гертилемек борчлу, неге тюгюл ол бары да адам урлукъ учун лап оър даражалы уьлгю. Шо гъакъда Есибиз Аллагъ Къуръанда булай айтгъан (маънасы): «Гергиден де, Аллагъгъа ва Къыямат гюнге инанагъанлар учун Аллагъны Элчиси ﷺ лап яхшы уьлгюдюр». (сура «аль-Ахзаб», 21-нчи аят).

Пайхаммарны ﷺ сюнетине гёре яшайгъан ва ону ёлун танлагъан жамият таза да болур, кемчиликлерден де, гюнагъ ишлерден де сакъланыр.

Шолайлыкъны англап, Дагъыстан Гуманитар Институт, Дагъыстан бусурманланы ругъани идарасы ва ДР-ны дин къурумлары булан аралыкъ тутагъан Комитет булан бирче Мугъаммат Пайхаммарны ﷺ гъакъында «Биз Пайхаммарны ﷺ сюебиз» деген республикан конкурс билдире.

Конкурсда республиканы бары да районларындан ва шагъарларындан жыйым командалар ортакъчылыкъ этмеге бола. Уьчер адамдан ясалгъан гюплени ортакъчылар чагъына гёре дазуланмай.

Конкурс уьч тиретге бёлуне: 1-нчиси – 17-майда, экинчиси – 23-нчю майда, уьчюнчюсю – 24-нчю майда.

Конкурсну савгъатлары 600 минг манатны къадарында болажакъ.

Ортакъчылыкъ этмеге сюегенлер шу китаплагъагёре гъазирленмеге бола:

1. «Семь лучей солнца»
 2. «Основы религии и жизнеописания пророка Мухаммада ﷺ»
 3. «Пророк Мухаммад ﷺ» (М. Гъамзаев)
- Оьзге маълуматланы билмеге сюегенлер шо гъакъда шагъар ва район имамлагъа сорамагъа бола.

Номерде:

бет 2

Хоншу республикадан гелген къонакълар

Чыдамлыкъ этип, къылыгъын яхшылашдыргъан

Чыдамлыкъ – шо бары да пайхаммарлагъа хас даража, чыдамлыкъ – женнетни ачгъычы. Шо саялы о Ислам динде бек агъамиятлы даража. Чыдамлыкъны гъакъында Къудратны Еси Аллагъ юзден де кёп аятларда айта. Шогъар гёре Пайхаммаргъа ﷺ иман недир деп сорагъанда, ол бир-бирде: «Иман шо – чыдымлыкъ», – деп гъасил чыгъаргъан.

Ансар Рамазанов

Башгъа гъадисде Пайхаммар ﷺ: «Иман учун чыдамлыкъ къаркъарагъа баш нечик гъажатлы буса, шолай маънасы баргъа, эгер чыдамлыкъ тайса, иман да таяр», – деп айтгъан. «Чыдамлыкъ» деген сёзню лексика маънасы сакъланмакъ бола. Къудратны Еси Къуръанда булай айта (маънасы): «Аллагъны разилигин алмакъ учун эргенлер ва ахшамлар Аллагъгъа тилеклер этип багъагъанлар булан озюнню бирче сакъла. Бу дюньяда леззетлерине иштагълыкъ эте туруп, шо адамлардан гёзлеринги айырма, кимни юрегин Биз Бизин англадан мекенли этмегенлеге таби»

» 4

бет 3

Къарабудагъгент яман мердешлерден арчылана

бет 5

Бир зат тарыкъмы? Аллагъгъа тиле...

Четим заман

Бары да инсаният учун, озокъда, четим заман гелген. Бир ягъындан, бизин ватаныбызны – Россияны – бары да къастлар булан батылтма къаст этелер. Башгъа якъдан – бусурманлагъа чапгъын этелер. Шолар бары да негер гелтирме болагъанны янгъыз Аллагъ биле. Айырып айтгъанда, дюньяда сёз алгъа тутулгъан булгъавурлар не булан битежеги бусурман учун яшыртгъын тюгюл.

Магъаммат Алимчулов

Олтуруп, бир зат да этмей ва, тавдан талай гелер деп умут этип турма, озокъда, тюшмей. Бата турагъан чемодан къачма да герекмей, сонг да о батылажакъ деп ким айта. Оьзюнню гючюне ва имканлыкълары-

на гёре, ватан учун да ва озюнню дин гъислери учун да ябушма герек. Тек бизге урагъан йимик чаралар булан ябушма тарыкъ тюгюл. Натихада шондан бир зат да бажарылмажакъ.

Бизин артыкъ таъсир этеген затыбыз – дуабыз, муъминлер Къудратны Еси Аллагъгъа этеген тилегибиз бар ва шолар Есибизни ягъындан да жавапсыз къалмай. Демек, гъали де бусурманлар болгъан чакъы кёп дуа этме герек. Бизин тилеклерибиз биз Есибизге нечакъы инанагъаныбызгъа, Аллагъгъа нечакъы аркъа таявубузгъа – умут этегенибизге гёре болажакъ.

Оьзюбюзде шо гъислени болдурмакъ четим иш тюгюл. Эгер бизин ойларибыз къатты буса ва умут этегенибизге етишме сюе буса, Аллагъ бизге сёзсюз кюйде жавап бережек.

» 6

Хоншу республикадан гелген къонакълар

Гетген айны ахырларында бизин республикагъа хоншудагъы Ингуш республикадан къонакълар гелген болгъан. Олар дагъыстанлылар чакъырып гелген ва аслу мурады – ерли зияратланы устюне бармакъ болгъан. Лап аслусу олар Мугъаммат Пайхаммардан кьалгъан асарланы сакълавчусу шайх Агъмат гъажи Абдулаев булан ёлукмагъа сюе эди.

Муфти айтгъан кюйде, мунда гелмеге сюйген адамлар – гертиден де написилер. Неге десе, янгыз насипли адам Пайхаммарны соймеклигинден, ону асарларын гёрмеге умут этип, ёл чыгъажакъ ва мурадына етишежек. Гелген къонакъланы мурастары яшавгъа чыгъа, олар асарланы сакълавчусу булан да таныш бола, асарланы озьлени де гёрмеге бола, гъатта арагъа чыкмагъан ва озьгелер гёрмегенлерин де.

Дагъыстанны муфтиси ташдырып айтгъаны йимик, бары да асарлар – халкъныки ва оланы берекети янгыз бизин якълагъа яйылып кьалмай, сав Россиягъа да яйыла. Гъалиге ерли шайх Агъмат гъажиге хыйлы багъалы ва кыйматлы асарлар берилген. Оланы арасында Каабаны устюне яйылагъан 700 йыллыкъ шаршав, тюрлю-тюрлю вакътилени заманындагъы Каабаны ачгъычлары, аты айтылгъан сыйлы Абдулкадир Гиляни гийип юрюген аба, Шуайб пайхаммарны къабуруну устюнде яйылгъан шаршав, Мугъаммат Пайхаммарны къабурундан алынгъан топуракъ, Аллагъаны Элчиси кызы Фатимагъа савгъат этген кьол тирмен ва, озокъда, адам урукъдан лап яхшысыны башында болгъан туклер. Гележекде оланы барысын да гъар сюйген гиши гёрмеге болажакъ,

амма шо учун тийишли шартлар болдурулмагъа тарыкъ. Асарлагъа нечик янашмагъа ва оланы гёрмеге баргъанда озьюн нечик тутмагъа тарыкъны гъакъындагъы соравгъа Агъмат гъажи булай жавап берди: «Пайхаммаргъа болгъан чакъы кёп салават салмагъа тарыкъ. Аслусу юрекде дюньялыкъны гъакъында ойлар болмай, янгыз Аллагъаны гъакъындагъы гъислер болмагъа герек. Юрекде бир мурад болмагъа тарыкъ – Есибиз Аллагъаны разилигин къазанмакъ да, озьге мурастар да болмагъа герекмей».

Палестинаны якълагъаны учун Мисри Россиягъа баракалла билдире

Мисрини (Египет) тыш ишлер министри Самегъ Шукри Россия пачалыкъгъа о палестинаны халкъына этеген кёмеги ва палестина-израил тюртюшювлени басылтмакъда ортакъчылыкъ этегени саялы баракалла билдире.

«Тюртюшювлени басылтмакъ учун гъаракат этегени саялы ва эки де халкълагъа парахатлыкъ болдурмакъ учун иш этегенге де биз разибиз ва шолайлыкъ бизин къаравубуз булан раслаша. Биз шо сёйлешивлени юрютегеник 13 йыл бола. Неге буса да, биз тутгъан ёл израилни гъукмагъында англавлукъну тапмай. Халкъара жамиятны тюрлю-тюрлю вакиллери буса бизин къабул эте, шоланы арасында Россия Федерация да», – дей Шукри РФ-ни тыш ишлени министри Сергей Лавров булан этилген эки якълы сёйлешивлер битген сонг.

«Россия не замандан берли де палестин халкъны янын тутагъа ва бу тюртюшювлени алдын алмакъ учун халкъара

майданда жагъ кюйде гъаракат эте. Шолайлыкъ палестин пачалыкъны арагъа чыкмакълыгына да, Понтувуш Иерусалимни якълавда да билине», – деп къоша Мисрини тыш ишлеге къарайгъан министри.

Ол айтгъан кюйде, РФ-ни ООН-дагъы даимлик ортакъчылыкъны халкъара ишлерде уллу пайда гелтире, айрокъда Израил булан парахатлыкъны болдурмакъ учунгъу сёйлешивлерде. Озь гезигинде С.Лавров ачыкъ этгени

йимик, Москва палестин-израил тюртюшювлер токъталсын учун энниден сонг гъаркат этежек ва шолайлыкъ янгыз сёз де кьалмасын учун, тийишли абатлар этмеге де гъазир.

Ислам динни террорчулукъдан айырма тарыкъ

Гъали-гъалилерде Канаданы Торонто деген шагъарында дин экстремизмге къаршы конференция оьтгерилген болгъан. Озьюн сёйлевиюнде ерли бусурман жамиятны ёлбашчысы Ислам динни де террорчулукъну да айырмагъа чакъырды.

«Шо сёзлени бир-бири булан байламай адамлагъа уьлгю гёрсетигиз. Шолай гъал бизин юреклерибизге яра сала», – дей ерли бусурман жамиятны ёлбашчысы Гъамит Слими. Имамны чыгъып сёйлевию конференцияны ортакъчыларында якълавну таба.

Бираз заман алда Канаданы премьер-министри Стивен Харпер межитлер – терс ишлер этмеге болагъан адамлар жыйылагъан ерлер, деп айтгъан болгъан.

Москвалы бусурманлар «Антимайданы» янын тута

Артагъы гюнлерде Москвада «Антимайдан» деген жыйын оьтгерилген болгъан. Украинада савутлу баш гетерив болгъанлы бир йыл битегенге багъышланып: «Майдангъа бир йыл. Унутмасбыз! Гечмесбиз!» деген чакъырыв булан патриотлукъ акция оьтгериле.

Озьгелер булан бирче бу гъаракатда москвалы бусурман жамиятланы вакиллери де жагъ кюйде ортакъчылыкъ эте. Жыйылгъан бары адамлар булан бирче олар да: «Майдан болувгъа – ёкъ», «Майдан оьтмес», – деп кычырып билдире. Озьлени ортакъчылыкъны булан бусурманлар, ягъада кьалмайгъаны ва патриотлукъ гъислер олагъа да ювукъ экенни гёрсете.

«Биз бютюнлей Президентибиз Владимир Путинни ёлун тутабиз ва украинли ишлени бизде болмагъа кьоймасбыз. Озьюбюзню ортакъчылыкъны булан биз россиялы халкълар динге ва миллетге айрылмайгъанны да гёрсетебиз. Машгъур пачалыгыбыз

бар ва Гюнбатаргъа бизде дав болдурмакъны кьоймасбыз. Россияды душманланы гъаракатына тийишли жавап берип болурдай таман чакъы гючлер бар», – деп хабарлай жыйында ортакъчылыкъ этген бусурманланы бириси.

Шо гюн орамгъа чыкыгъанланы санаву тамашалыкъгъа кьалдыра: этилген санавлагъа гёре, тахшагъарны орамларында 35-50 минг адам болгъан. Адамлар жыйынгъа тюрлю-тюрлю байракъланы тюрлюнде жыйыла – жагъил патриот клубланы, жамият-сиясат гъаракатланы ортакъчылары, олай да дин кзурумланы вакиллери, шоланы ичинде бусурманлар да. Украинада болуп турагъан ишлеге къаршылыкъ билдирмек учун уьлкебизни тахшагъарына кёбюсю регионлардан гелгенлер болду.

Олар барысы да гетген йыл Киевде болгъан ишлер къайтарып болмакъгъа къаршылыкъ билдирди, Донбассда болуп турагъан давну да тез-тез токътатмагъа герекни гъакъында айтды.

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

Главный редактор

Абдул-Азиз МИЧИГИШЕВ

Канонический редактор

Абдулла АДЖИМОЛЛАЕВ

Дизайн, вёрстка

Мухаммад МУСАЕВ
Иса ОМАРОВ

Менеджер

Абдусабир АХМЕДОВ

Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам». Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____

Сдано в печать 02 марта 2015 г. в 18:15

Тираж 2. 700 экз.

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова 13а.

Телефоны:

Редакция: (8722) 51-85-22. Подписка и доставка по г. Махачкала: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.

E-mail: assalamweb@gmail.com;
www.assalam.ru

Дагъыстан, мени къысматымда сен несен?

Дагъыстан – бары да якълардан алгъанда ажайып эл. Тавлар элини география якъдан ерлешивю даим де тыш уълкелени оьзюне тартгъан. Ял алма сюеген-леге денгизни, тавланы ушата, гъатта мунда къужурлу туризм де имканлы. Маданиятны къыйматлап болагъанлар учун халкъ усталаны тенги ёкъ ишлери асар этме бола. Гъасили, адат-мердешлер, маданият, гъалиге ерли сакълангъан гюнчыгъыш хасият тавлар элине тарта да тарта.

Муслимат Ражабова

Буса да, шогъар да къарамайлы адамлар оьзлени гиччи ватанына башгъа-башгъа кюйде янаша. Гъали-гъалилерде командировкагъа барагъанда, самолётда дагъыстанлы тиштайпа булан таныш болдум. Биразгъа узатылгъан шыпкъыдан, бизин гъарибиз оьз аваралары булан машгъул болуп битген сонг, айтмагъа, разведка этив девюр башланды. Соравлар, аслу гъалда, атынг кимдир, къайдансан, не ерге барасан?... деген ёрукъда эди. Шоллукъда, аста-аста лакъыр башланды. Ачыкъ болгъаны йимик, мени ёлавчум Москвагъа тююл, йыракгъа, бизин учсуз-къырыйсыз ватаныбызны темиркъазыкъ боюна бара болгъан.

Лакъырыбызны барышында ачыкъ болгъан кюйде, ол агълюсю булан 15 йыл алда шо бойдагъы шагъаргъа гёчген, яшлар тувгъан, шонда охуп яхшы охув ожакъларда оьр билим алма ва сонг касбусуна гёре ишлеме умутлу. Ят эллерде яшайгъан вакътисинде квартир алгъан ва материал якъдан тюзелгенине, атаву бар, жележекде, айрокъда яшлары учун онгайлыкълар баргъа бек шат. Олар яшлары учун яшай чы дагъы.

Мен оьрде ят эллерде деп язып гетдим. Тек мени ёлавчум оьзлер яшавлукъ этеген

янгы гъеч ят эл гъисапламай, некъадар, ол шо ерге шонча да уьйренген чи, гъатта тамурлашгъан, тувгъан, миналы Дагъыстанын оьзюнюки гъисапламайгъан болгъан. Йыракъ ва гюнешли Дагъыстанда оьзюню де, агълюсюню де доскъардашлары яшап, отпускарыны заманында оьзлер де олагъа къатнай буса да, миналы гиччи ватанын ят гёреген болгъан. Яни, байлавлукъ уьзюлмеген, тек яшамакъ учун мунда къайтма хыялы ёкъ, оьзлер учун да, авлетлери учун да онгайлы жележек ёкъ деп гъисап эте. Янгы ватанында буса гъакъыкъатда агълюсюнде ана тилинде сёйлемейлер тюзю, бир вакътилдерде яшлары, улланасындан ва уллатасындан уьйренип, ана тилинде сёйлеме чи сёйлеген. Тек оьсе туруп, билегенлерин де унутгъан. Къатнав якъдан четимликлер ёкъ, неге тююл, белгили кюйде, темиркъазыкъ бойда Дагъыстандан чыкъгъан хыйлы адамлар яшай. Школада да четим тююл. Амма, мени лакъырдашым айтагъангъа гёре, эсли авлетлери оьзлени дагъыстан-бусурман адатларындан уялагъан гезиклери бола.

Бир сагъатны узагъында болгъан лакъырыбыздан чыгъагъан гъасилге гёре, мен бу агълю Дагъыстангъа къайтмакъны имканлы гъисапламайгъанны англадым.

Герти кюйде сагъа къайда онгайлыдыр?

Муна энни ойлашып къарагъызы сизин учун ватан тувгъан еригизми, яда сен гъажатлы ерли, яда герти кюйде сагъа онгайлы ерми? Барысын да алса, балики, шо лап яхшысыдыр, тек, не амал, бары да адамлагъа шолай онгайлыкъ болмай. Гёчювню барышып бирев де токътатмагъан. Дагъыстан учун башгъа гъал, демек, дамлик ожакъ тикмек мурадта шунда гелегенлик хас. Бары да адамларда шо башгъа-башгъа кюйде бола, гъар кимни оьз яшав тарихи бар.

Бир вакътилдерде мунда ишлени орус учителлени, яни, орус тилге уьйретмек учун йибере эдилер. Олар шо борчну шонча да яхшы бажара эди чи, кёплер мунда эрге барып, агълю къуруп къала. Яшлар тува, гъали энни торун авлетлер де тутта. Оьзлер учун олар Дагъыстансыз башгъа яшавну гёз алгъа гелтирмей. Бугюн оланы ерли халкълардан айырма къыйын, олар дагъыстан тиллени де уьйренген, дагъыстанлача да гийине. Дагъыстан олар учун ватан болуп токътагъан, олар муну гъакъ юрекден сююп къалгъан, Дагъыстан да олагъа шолай жавап бере.

Бусурман динни къабул этген башгъа динни вакиллери болгъан уланлар ва къызлар Дагъыстангъа яшама гёчеген гезиклер де къаршылаша, олар динни уьйренмек ва юрютмек учун онгайлы бой гъисап эте. Гъал гертиден де шолай. Межитлер, мадрасалар къырынынгда, уьч-дёрт, беш межитден бир вакътини ичинде азанны эшитме бажарыла, явлукъ байлама ва башгъа бусурман адатланы сюе бусакъ да, четимлик ёкъ. Оланы кёплери мунда агълю къура, ва Дагъыстан гъакъ герти кюйде олар учун гъижраны ери болуп

къалмай, лап сыйлы ватанына да айлана.

Ватан даим де ватандыр

Хыйлы дагъыстанлылар агълюсюн матирал якъдан таьмин этмек, къазанмакъ учун, тувуп оьсген ожагъын къююп гетме борчлу бола. Шолай гезиклерде, арадан нечакъы заман гетсе де, ана топуракъ оьзюне гюн сайын гючлю кюйде тарта. Гъатта нечесе он йыллар ишлесе де, кёплер оьзлени ата юртуна къайтма алгъасай. Тек, сен къайда болсанг да, сени яратгъан ва къабул этген топуракъгъа бет ташлама ярамас. Шондан къайтмай турма да ярайдыр, балики, шонда жележекке имканлыкъ да ёкъдур. Яшав имканлыкълары битгендир, тек унутма ярамас. Арадан нече йыл гетсе де, заманлар нечакъы алышыinsa да, ватан, нечик шартларда да, ватандыр.

Политика ва башгъа тюрлю шартлагъа гёре бир заманларда ватанына гъажатлы болмагъан уллу адамланы гъакъында тарихде белгили. Тек юрек аврувуна хатиржан болува да къарамайлы, оланы кёплерини васиятларында эсгерилген кюйде, олар ахырынчылай «рагъат» болажакъ

ер олагъа яшав берген, сёйлеме уьйретген, ахырда да оьзлени бар этген ватаны болма герек деп айтыла.

Айырылыв да бизин кёп затлагъа уьйрете, биз оьзюбюзню токъташгъанлыкъыбызда къатгъылыкъны гъис этебиз. Хыянатлыкъ буса бизин ва бизин жележегизни дагъыта. Ватанны сюйме де яда соймей къойма да бола, тек огъар гъюрмет этме борчлубуз. Биз ата-аналаны нечик тангламай бусакъ, лап шо кюйде ватанны да тангламайбыз. Тек шо саялы о ватаныгъын гас этмей, ва янгыз шону учун биз ону сюйме ва къыйматлама герекбиз.

Дагъыстан дюньяны картасында да, Россияны картасында да бар. Шондан къайры да, Дагъыстан бизин гъарибизни юрегизде, ватанын жаны йимик сюеген юреклерде болма герек, ва гъар ким ону учун бары да бар-барлыкъын къурбан этме гъазир болма герек. Шо гъавалагъа гетеген бош аваз тююл. Шо, Мугъаммат Пайхаммарны гъадисине гёре, бизин динибизни бир гесеге. Эгер бизин юреклерибизде шо гесек болмаса, биз толу кюйде оьмюр сюрювюбюзню гъакъында айтма да болмайбыз.

Бизин яшавубуз шо биз гъар гюн къурагъан, гючюбюзню салагъан, бир-бир, затларын янгыртгъан уллу ва четим къала йимик зат. Шогъар гъатта бир къурал етишмесе де, савлай къаланы барлыкъына таьсир эте. Шолай ватан да бизин яшавубузну байлыкъы, шосуз ону абуру да, къыйматы да болмас.

Оьзюню ватаны деп нени гъисапламакъ – шо гъар адамны оьзюню иши. Такрарайман: биревлер учун шо тувгъан ери, башгъалар учун буса – яшавлукъ этмек учун онгайлы ер. Бары да сюйме ва юрекини бир гесеге даим де, шо нечакъы йыракъ яда ювукъ болса да, ватаны булан бирге болажакъ.

Къарабудагъгент яман мердешлерден арчылана

Къарабудагъгент районда дин булан байлаву адамланы яшавунда уллу алышынывлар башлангъаны кёп заман гетмеген. Демек, бу якъларда оьлюню адатлары Ислам дин талап этеген кюйде къыйышдырыла. Ал вакътилдерде бу масъалада негер буса да тюз тююл гъал сакълана болгъан. Дагъыгъа къоймагъа ярамайгъангъа гёре, шолай, юртну Баш жума межитинде жума намазны насигъатындан сонг, юртну имамы Гъалит гъажи бу бек агъамиятлы масъаланы гёттерди. Биз бусурмаллар болгъан сонг ва Аллагъы динин къабул этген сонг, бизге динни тутмагъа, динде ёкъ затлардан йыракъ болмагъа – борч. Амма бугюнге ерли биз юртеген кёп ишлер-адатлар бар, гъакъыкъатда буса,

оланы Ислам дин булан бир аралыгъы да ёкъ. Шолай ишлени бириси – оьлюден сонг биз этеген «жумасы», «къыркъ», «52»-си, «йылы» деп айтылагъан адатлар. Бары да шу ишлер Ислам динден тююл, олар бары да капирилени адатлары. Шолайлыкъ бизге ва бизин динибизни ичине олардан гелген. Пайхаммарны гъадисине гёре, бир къавум юртеген ишлени биз де юрютсек, Аллагъ ахыратда бизин шо къавум булан тургъузар. Оьлюню артындан биз не заманда да зикир, дуа ва Къуръан охумагъа болабыз. Амма биз этеген шу яхшы ишлени оьрде эсгерилген жумасы ва оьзге гюнлер булан байламагъа ярамай, гъатта гюнагъ да болур.

Аявлу бусурмаллар, биз бир яхшы-

лыкъ этмеге суйсек, яда садагъа этмеге суйсек, юртну имамыны янына да гелип, огъар сорап, гъакълашмакъ яхшы болур. Имам айтгъан кюйде этсек, биз гюнагъгъа тюшмекликден сакъланажакъбыз. Уьстевюне, биз этеген яхшы амалланы имам лап оьр даражада, камил кюйде этмеге ёл гёрсетер.

Эсгерилген жума намазда имам тазиатны да уьч гюнден битдирмеге герекни гъакъында айтды. Этилген гукмулагъа жамиятдан къаршы бир адам да чыкъмады. Энниден сонг, имам да айтгъан кюйде, шо адатлар юртда дагъы этилмежек ва тазиатлар да уьч гюн булан тамамланажакъ.

Есибиз Аллагъ бизге барыбызгъа да, Къарабудагъгентни жамиятын мисал-

гъа алып, шу динден тююл адатланы къоймагъа тавпикъ берсин. Амин.

Абдулла гъажи Гъажимоллаев

Чыдамлыкъ этип, кылыгыын яхшылашдыргъан

1 « болма, оьзлени гъаваслыгына гёре юрюме сюегенлер булан болма» (сура «Аль-Къаф», аят 28). Мунда Къудратны Еси булай айта: «Оьзюнгню яхшы адамлар булан бирге сакъла!» Олай да Аллагъ бу аятда бизин Аллагъдан къоркъагъан адамлар булан къурдаш болма чакъыра, кёп-кёп алимлер ругъани насигъатчылар булан къурдашлыкъда болмакылыгыны гъажатлыгына байлавлу гъасил чыгъаргъан. Шолай натижа бу ва башгъа аятлагъа гёре этилген.

Чыдамлыкъ гёрсетмейген адамгъа не болажакъ?

Къудратны Еси Къуръанда такъсыргъа тюшген жагъан нем агълюлени сёзлерини гъакъында хабар бере туруп: «Бугюн бизге башгъа тюгюл, рагъатсыз гъалда болажакъбызмы яда чыдап туражакъбызмы – шондан бизге сыйырма ер ёкъ», – дей. Чыдамлыкъ – оьзю гъаваслыкълардан, Къудратны Есини ёлундан тайдырагъан, гъайвангъа айландырагъан бары да затлардан сакълав. Оьзюню оьктем-лигинден чыдама суймейген ва гъаваслыкъгъа бойсынып юрьюген адамны кысматы лап шотай. Шариат булан къадагъа этилеген затланы этивню оьзю учун гери урагъан, гъар тюрлю леззетлерден Аллагъ учун оьзюню магърюм этеген адам чыдамлыкъ гёрсете, шотай адамны, озокъда, Къудратны Еси Аллагъны алдында даражасы артар. Кёплер бугюн бир тюрлю оялар, кимни яда нени буса да бир затны алдындагъы къоркъув, хас муратлары, кимесе-бирев учун чыдамлыкъ гёрсете. Тек Къудратны Еси бизин шотай чыдамлыкъгъа чакъырмай. Къудратны Еси Къуръанда Къудратны Еси Аллагъ учун чыдамлыкъ

гёрсетгенлени, намаз кылыгъанлыкъ, оьзлеге Аллагъ шабагъат этген затлардан пай чыгъаргъанланы яшыртгъын да, ачыкъдан да яманлыкъгъа яхшылыкъ булан жавап бергенлени гъакъында айта. Тергев этигиз, бизин бары да суждаларыбыз чыдамлыкъ булан байлавлу. Гюнде беш керен намаз кылымакъ учун чыдамлыкъ герек, ва шогъар гёре, балики, чыдамлыкъ ёкъ саялы намаз кылмайдыр. Оланы гюнде беш керен намаз жувунма ва Къудратны Есини алдына токътама чыдамлыкъ этишмей; ачылыкъ гъис этме суймейли, олар ораза тутмай. Гъажгъа барагъанда да, секет телейгенде де чыдамлыкъ герек. Пайхаммар ﷺ ва Къуръан бизин чыкъыргъан яхшы кылыкъ чыдамлыкъ булан байлавлу. Чомарт болмакъ учун чыдама герек; гъакъыкыт-

лыкъда къоччакъ, батыр болмакъ учун да чыдама герек.

Адамдан къайры, яратылган оьзге затлар да чыдамлыкъгъа гъажатлы

Малайиклеге чыдамлыкъ тарыкъ тюгюл, неге десе, олар янгыз сужда кылыв учун яратылгъан, оланы гъакъылы таза, олар бир мюгълетте де Аллагъны эсинден тайдырмай. Гъайванланы да чыдамлыкъгъа ёкъ, неге тюгюл, олар оьзлени гъаваслыгына, оьзю сакълавгъа къуллукъ эте. Янгыз адам, ону шо ажайып башгъачалыгы, эки гючню арасында токътагъан, шотай да даим бизин шо гючлени ягъына тарта. Биз малайиклеге берилген гъакъылдан, ва гъайванлагъа берилген гъислерден ва гъаваслыкълардан яралгъанбыз. Гъаваслыкълар бизин ерге,

оьзюбюзню талапларыбызны рази этивге тарта, гъакъылыбыз буса Аллагъны англавгъа, терен гъакъылгъа, билимлеге ес болувгъа тарта. Адамгъа шоланы къайсын суйсе танглама эркинлик берилген. Муъмин даим де бары да затгъа чыдай ва Аллагъ рази болагъан затланы эте. Бизин табиятыбыз шотай яратылгъан, бизин юрегибиз Аллагъны эсге алма къаны талап эте. Сюювю Аллагъ булан сёйлемекни талап эте. Аллагъ Къуръанда уьч аятда биз женнетте нени кёмеклиги булан барма болагъаныбызны гъакъында айта: «Аллагъ олагъа женнет берген, неге десе, олар чыдамлы болгъан». Экинчи аятда булай айтыла: «Женнетде турагъанлар, оьзлеге женнет гъазир этилген чыдагъаны саялы, Къудратны Еси Аллагъдан савгъатгъа женнетде къалалар алажакъ

ва онда башгъаларына саламлашывларын эшитежек». Уьчюнчо аятда булай айтыла: «Чыдамлыкъ гёрсетип женнетте гирген сизге парахатлыкъ болсун, ахырынчы бу ожакъ не гёзелдир!» Кыямат гюн бу сёзлени эшитме бизге Аллагъ насип этсин! Амин!

Шо сёзлени эшитмек учун, бу дюньяда кёп затлагъа чыдама герек. Аллагъ булай айта: «Гертиси, адам чыдамсыз этилип яратылгъан. Ону башына не буса да бир къайгы къопса, ол шосагъат чыдамсызлыкъ гёрсете. Яхшылыкъ болгъанда намаз кылагъанлардан къайрылар, шосагъат къызгъанч болуп къала». Чыдамлыкъны лап яхшы журасы – оьзюне адил-сизлик гёрсетген адамны такъсырлама бола буса да, Аллагъ учун чыдамлыкъ этип, ону гечмек. Шогъар гёре Пайхаммар ﷺ булай айтгъан: «Мени учун лап сюеген ютум – шо чыдамлыкъны ютуму, мен оьзюню ачувумну басылтагъандагъы чыдамлыкъны ютуму, ва Аллагъны къайсы буса да бир къулу чыдамлыкъгъын басылтма болмагъан буса, Къудратны Еси Аллагъ амал ёкъ ону юрегин иман булан толтуражакъ».

Чыдамлыкъны емишлерини бириси уьстюнлюкдюр, шону булан байлавлу болуп гъатта имансызлар, атеистлер де чыдамлыкъ гёрсете. Ойлап, янгы затлар чыгъарагъан бек уллу биревге о илмуда булай оьрлюклеге нечик этишегенни гъакъында сорагъанда, ол: «100 затны пайына загъматгъа багъышладым, шо чыдамлыкъ эди, къайсы буса да бир пайын буса ругъланыв эди», – деп жавап берген.

Чыдамлыкъ гёрсетип, биз оьзюбюзню кылыгыбызны яхшылашдырабыз. Белгили кюйде, адам гъакъ герти кюйде безейген ону исбайы гёрюношю тюгюл, яхшы кылыгы.

Бугюн биз сан янлыкъны уьстюнде ишлеме герекбиз

Бугюн Аллагъ учун сюювню гъакъындагъы темагъа тиейик. Шо оьзюню гъакъында ойлашма уьйренчикли болгъан сююв тюгюл, яни, бизге телевидениеден таба шотай ойлашмакыны сингдирелер, суйсе о бразиялы яда гъиндустанлы кёп сериялы кинолар болсун, шотай да бизге шону таклиф эте. Биз Аллагъ учунгю сюювню, гъеч башгъа муратларсыз ону разилиги учунгю сюювню гъакъында айтабыз. Бир-биригизни, асгъабалар Пайхаммарны ﷺ суйген йимик, суйме урунуп къарагъыз. Биз шотай этме шонча да тынч тюгюлню гёрежекбиз. Бир-биригизни асгъабалар суйген кюйде суйме къарагъыз. Бусурман нечик болма герек деген ояларыбыз бир-бирде янгылыш болуп чыгъа. Биз бусурман – шо суткада беш намаз кылагъан ва ораза тутагъан адам деп турабыз. Не амал, къардашлар, ишлер шотай тюгюл.

Абу Хурайра тапшургъан гъадисде булай айтыла: «Расуллалагъ ﷺ: «Сизин арагъыздан бирев де, оьзюню дин къардашына оьзюне ёрайгъанны ёрамай туруп, тах инанагъан болмажакъ», – деп айтгъан.

Бизин арабыздан оьзюне ёрайгъанны дин къардашына ёрайгъанлар бармы? Не амал, шотайлар кёп аз.

Бугюн бизге шо сан якыны уьстюнде ишлеме тюше.

Аллагъ учун сюювню гъакъында бизге нени билме герек? Биринчи гезикде бизге дин къардашыбызгъа бакъгъан янашывубузну яхшылашдырмакъ гъажатлы, сонг ону яхшы якъларын гёрме къаст этме тюше, сонг буса ортакъ гъажатланы ва ортакъ тилни тапма герек. Дин къардашыбызгъа, шо лап гички кёмек буса да, кёмек этме къасткъылма тарыкъбыз, сонг башгъалар да сагъа сен оьзлеге янашагъан кюйде янашма

башлажакъ деп инамлы кюйде айтма ярай. Нечик чи, бусурман бусурман учун гюзгю йимик, шондан таба бизде бар бары да зат гёрюне. Оьрде эсерилген бары да затланы

яшавгъа чыгъарма бизге Аллагъ кёмек этсин ва бизин кылыкъланы Къудратны Еси яхшылашдырсын!

Юсуф Магъамматов

Бир зат тарыкъмы? Аллагъгъа тиле . . .

Бусурман адамлар не буса да бир масъала булан къаршы болгъанда, четим гъалгъа тюшгенде, оланы бары да къыйынлыкъланы къотме болагъан гючлю савуту бар. Шонча да гючлю чю, гъатта адамны къысматын алышдырма бола. Шо савут – дуа.

Саида Ибрагъимова

Тилеклеге жавап береген, озьюне кеме тилеп бакъгъанны сюеген шо Къудратны Еси Аллагъ экенни биз тюз билебиз. Биз дуаны агъамиятын англагъан кеп къадарда макъалалар охугъанбыз, Аллагъгъа нечик тюз тилеме герекни гъакъында, алимлеге сорап, гъаваслангъанбыз. Тек бизин дуаларыбыз гъакъ гертти кюйде маъналы болсун учун, биз шологъа юрегибизни гертти кюйде бакъдырма герекбиз. Дуа охуйгъанда бизин юреклерибизни тазалыгъы Аллагъдан кеме тилейгенлигибизни гъажатлыкъ ва бизин масъаларыбыздан янгыз Ол къутгъарма болагъанлыкъ булан барышма герек.

Биз Аллагъ бизин дуаларыбызгъа жавап бермей къояр деп бир заманда да ойлашма герекмейбиз. Гъар гезик бизин къайгъы басгъан заманда, биз огъар къайтып-къайтып тилеме уялма герекмейбиз. Гъар гезик, дуада гъажатлыкъ барны сезгенде, суждагъа барып,

Къудратны Есине тилеме герекбиз, неге тюгюл, шо мюглетде биз Огъар лап ювукъ болабыз. Эгер биз шогъар тюшонсек, бизин учун шабагъатны эшиклери ачылажакъ, неге тюгюл, къулу озьюнден кеме тилегенни Къудратны Еси Аллагъ сие.

Бизин дуаларыбызны емишлери шосагъат герюнмей буса не этме герек? Бир къатын озьюне эри булан болгъан ишни гъакъында хабарлады. О къатын озьюне эри намаз къылмайгъангъа бек талчыгъа эди. Огъар эрге барагъанда, бу къатын ол динге шеклик булан янашагъанны билмеген. Шо гъакъда билгенде, о къатын гъар гече тагъажут намазгъа туруп, эрин тюз ёлгъа онгарсын деп, Аллагъгъа ялбара болгъан. Шолай эки йыл узатыла. Сонг шо адам эде ёкъдан бютюнлей алышына. Бир гезик ол бир ерге барагъанда, ону ёлавчусу уллу алим болгъан экен, ол бу гиши булан Ислам динни гъакъында лакъыр эте. Шо да шо къатынны эрини юрегинде болгъан алышынылагъа себеп болуп токътай.

Экинчи себеп буса, Аллагъ дуалагъа къачан жавап берме герекни билегенликде. Балики, сиз къайсы буса да бир иш алмакъны тилейсиздир, тек Къудратны Еси шо мюглетни артгъа тартып тура, неге тюгюл, бир-эки айдан Ол сизин

учун дагъы да пайдалы, яхшы иш учун ёл ачар.

Дагъы да, Къудратны Еси Аллагъ бизин бойнубузгъа биз гетерип болмайгъан юкню салмай. Эгер сизин дуагъызгъа байлавлу жавап артгъа салынгъан буса, шо, балики, Аллагъ сиз шо масъаланы озьюгюз чечип бола жагъыгъызыны биледир. Ол Озью сюегенлени сынап къарай, шогъар гере тилевлени давам этигиз ва къыйынлыкълардан сонг енгилликлер де гелегенни билигиз.

Тилекни лап оър къайдасы, лап яхшы дуа – Аллагъдан ону разилигин тилемек, Къудратны Еси Аллагъгъа Ондан женнетни ёлуна имканлыкъгъа тергев этивню тилемек; озьюне инанывню камиллешген ёлун, Огъар бакъгъан тюшювню ва Ону алдында гъар масъаланы чечивню тилемек. Бизге Ондан Къудратны Еси даим де тюз ёл булан Мугъаммат Пайхамарны ﷺ, ону асгъабаларыны ва гертти бусурманланы ёлу булан юрюмек учун имканлыкълар яратмакъны тилемек. Биз бизин юреклерибизде даим де Аллагъгъа бакъгъан сюю

сакълансын, Ону рагъмусуна умут болсун, Ол Озьюне ювукъ болувню ёлун тынч этсин учун Огъар тилеме герекбиз. Дюнъялыкъны заманлыкъ, геле-гете турагъан затларыны (тюзю, оланы гъакъында да тилеме ярай) орнуна, дуаларда ахыратда кеме этме болагъан затланы, Къудратны Еси Аллагъгъа озьюбюзню яман къылыкъларыбыздан арчылма кеме этмекни тилеме герекбиз. Ислам дин бары да якълардан бек яхшы, дуа да – бизин динни лап яхшы алааматларыны бириси. Бир якъдан алгъанда, шо тилек, шо ибадат, шо къулну иши, тек шо

олай да сужда къылыв да дюр, шогъар гере сакъ юрекден этилген дуа учун шабагъат бериле.

Эгер тилек гъалиге жавапсыз къалып тура буса, бизин юреклерибизде гёнгюлскозлюк болмасын! Къудратны Есини рагъмулугъуна бизин юреклерибизде бир заманда да шекликни чумаллары оьсмесин! Бизин бары да дуаларыбыз къабул этилсин ва яшавгъа чыкъсын, эки де дюнъяда бизин учун шо яхшылыкъ болсун, я Аллагъ! Сен билесен, бизин учун, аллыгъисен, эки де дюнъяда яхшылыкъ болажакъ затланы бергин! Амин!

Суждагъа тюз барыгъыз

ГЪАДИСНИ ТЮЗ АНГЛАВ

Намазны заманында суждагъа барыву гъакъында бусурман алимлени арасында гъар тюрлю пикрулар бар. Бирлери, даим гъисапда, озьюнде башлап къолларына басып, сонг тобукъларына тюшме герек деген гъадисни гелтире, башгъалары буса – бирисилейине этмекни тюз гере. Гелигиз, шо масъалагъа тындырыкълы кюйде къарайыкъ.

Шагъбан Магъамматов

Расулуллагъны ﷺ Ваил ибн Гъажар тапшургъан гъадисинде булай айттыла: «Мен Расулуллагъны ﷺ суждагъа барагъанын гёргенмен. Пайхаммар ﷺ башлап тобукъларындан тюшюп, янгыз сонг къолларын басды» (Абу Давут). Эгерилген бу гъадис башлап тобукълардан тюшме, янгыз сонг къолларын басма герек бола деген гъадисге таянма герек деген далилини пайдасына къуллукъ эте. Алимлер, Ислам динни билегенлер шону нечик англагъангъа къарайыкъ, неге тюгюл, бизин, англаву этишмейген адамланы, Расулуллагъны ﷺ сёзлерине гере озъ башыбызгъа къарар чыгъарма ихтиярыбыз ёкъ.

Уллу алим Абу Сулейман Аль-Хаттаби ﷺ, оьрде эгерилген гъадисге гере англагъан бере туруп, булай айтгъан: «Мен, алимлени кёбюсю, къолларын басгъынча, башлап тобукъларына тюше-

генни токъташдыраман, шо суждагъа барывну гъайын этивню яхшы къайдасы».

Шо, суждагъа баргъынча алдын, къолларындан эсе алдын тобукъларына тюшме герек деген токъташдыривну ва далилини пайдасына къуллукъ эте.

Тек бирисилейине этме тюшегенни Расулуллагъны ﷺ Абу Хурайратдан ﷺ Абу Давут тапшургъан гъадисни гелтире бола: «Сизин арагъыздан биригиз суждагъа барагъанда, ерге тюе тюшегенде йимик тюшегиз, тобукъларыгъыздан тургъанча инг алдын

къолларыгъызгъа басып тюшюгюз». Бу гъадис бизин багъыйсыз гъалгъа сала, не этме герек? Тек алимлер шекликлерибизни ёкъ эте ва булай айта: Гъатарны уланы Ваил тапшургъан гъадис, шосундан эсе токъташдырылгъаны (айыргычы) гъисаплана. Тюени гъакъында эгерилеген гъадисни буса, бир-бир алимлер «манхус» – гери урулгъан, гючюн тас этген деп гъисап эте.

Шолай къарарны Саадны уланы Мансаб тапшуруп, Саламат айтгъан хабар гючлендире. Ол булай айтгъан: «Биз, къолларыбызны ерге басып, янгыз сонг тобукъларыбыздан тюше эдик. Шо заман бизге башлап тобукъларыбыздан тюшме, сонг къолларыбызгъа басма буюрдулар» (Хузайматны уланы ибн Хаз тапшургъан). Шоллукъда, къолларындан эсе алдын тобукъларында тюшме герек деген бары да шекликлер тая. Муна шолай билимлеге ес болмакъ, алимлени пикруларын билмек шолай агъамиятлы, шолар адашмайлы, тюз иш гёрме кеме этер. Нечик гезикде де адам суждагъа барагъанда, къолларындан алда тобукъдан тюше буса яда бирисилейине эте буса, шо саялы намаз бузулмай, буса да башлап тобукъларындан туруп, сонг ерге къолларын салма тюше. Пей Аллагъ, бизге англав, Расулуллагъны ﷺ бу пана дюнъяда бизге яхшы ахыр бергин деген сёзлерин тюз англав бергин. Амин.

Динге байлавлу масхаралар ва анекдотлар гереклими?

Расулуллагъны **☞** соннет-леринден белгили кюйде, масхара этме изну бериле, ва Аллагъны Сююмлюсю **☞** бир-бирде оъзю де масхара этген. Демек, масхара этме ярай ва шонда бир де яман зат ёкъ.

Шамил Зурпукъанов

Буса да ону масхараларында ялган, хорлавлар, кынгырлашдырывлар, яман хыяллагъа салывлар болмагъан. Некъадар, Расулуллагъны **☞** масхаралары маъналы ва пайдалы болгъан. Демек, масхара этеген адам токъташдырылган къайданы сакълама герек, ва, шоллагъа кыйышывлу болуп, ол шо къайдаланы сакълайгъангъа яда сакъламайгъангъа гере, шо масхарагъа изну берилгенни яда гери урулагъанны гъакъында къарар чыгъарыла. Гъалиги яшёрюмлени масхараларыны кёбюсю гъалда маънасы ёкъ, шоланы мурады хорлавгъа ва эсгик этивге бакъдырылган. Гъали буса шо «масхаралар» изну берилген бары да дазулардан чыкыган, олар лап сыйлы затгъа – Аллагъны Ислам динине тохуна. Адамлар, оъзлени авамлыгъына гереми яда тююлюмю, СМС-ден таба бир-бирине сайки «заралсыз масхаралар» йибере, шо «масхараларда» буса динни бир-бир гъаллары кынгырлашдырыла. Шоллукъда адам оъзюнден ихтиярсыз динни гъакъ масъалаларын маънасыз гъисап эте ва абурдан тюшюре. Мисал учун, кёбюсю гезиклерде женнетни ва жагъаннемни,

къыямат гюнню, къабурда сорав алывну яда малайиклени гъакъында масхаралар эшитиле. Шу себеплеге гере шолар эсгик этивчю ва ёлгъа йиберме ярамайгъан гъисаплана:

1) Хорлав, мысгъыллав. Шо ёрукълу масхараланы динни хорлавгъа байлавлу маънасы бола, Аллагъ буса Къуръанда булай айтгъан (маънасы): «Сен олагъа (экиюзлюге) сорагъанда, олар: «Биз шону гез алгъа тутмагъан эдик, биз масхара эте эдик», – деп жавап берер. Сен олагъа: «Аллагъны, Къуръанны яда Расулуллагъны **☞** гъакъында масхара этеми эдигиз?!» – деп сора. Айыпдан жувумла къарамагъыз, Ислам динни къабул этгенден сонг, сиз кафирлеге айландыгъыз...», – деп айт» (сура «ат-Тавба», аят 65-66).

Демек, шону иш этип этеген адам имансызгъа айлана, Аллагъ гёрсетмесин, ва о этген иши учун товбагъа тюшме ва шагъада этме герек. Эгер адам оъзюню авамлыгъындан динге байлавлу масхара этген буса, шоллай масхараны гюнагълы экенин билгенде, шосагъат масхарасын токътатма, олай да оъзюнден гечмекни Аллагъдан тилеме герек.

2) Ялган. Адатлы гъалда, шо ёрукълу масхараланы маънасы ялган бола, Ислам динде буса ялган, айрокъда динге тие буса, гери урула, ва Расулуллагъ **☞** булай айтгъан: «Ким адамлагъа йыбанч бермек учун масхара эте буса ва, шону булан бирге, ялган да айта буса, шогъар балагъ къобар!» (ат-Тирмизи етишдирген).

Олай да гъакъыллы адамлар булай айта : «Кюлкюлю, тек

маънасыз затланы айтмакъ писликни дазусу гъисаплана» (Файдуль-Къадир).

3) Маънасыз затлар, заманны бошуна йиберив. Эгер адам кеп къадарда маънасыз масхара эте буса, гъатта масхара биревню де кешин бузмай буса да, о адам гюнагъ къазанма бола, демек, адам оъзю де билмейли, изну этилеген затланы дазусундан чыгъа, гъадисде булай айтгъыла: «Гергиден де, адам оъзюнден ихтиярсыз яхшы бир сёз айтгъан буса, Аллагъ ону даражасын бир нече керен оьрге гетерер, Аллагъ ушатмайгъан сёзю айтса, Аллагъ

ону төбен этер ва жагъаннемни отуна ташлар» (аль-Бухари). Имам аш-Шапи булай айтгъан: «Адам бир зат айтма суйгенде, шону учун гъалны кыйышывлу гъууну гъакъында ойлашма борчлу, кыйышывлу буса, айтсын, эгер шеклик геле буса, кыйышывлу гъал тувулгъанча айтмай турма герек»

4) Жамият арада ягъын сындырыв. Айланадагъыланы хошун гетермек учун, адам кеп масхара эте буса, ол жамият арада кюлкюге къала, аста-аста абурун тас эте, сонгъа таба ол «доммайгъа» айлана ва

ону герти кюйде бирев де къабул этмей.

Жамият арада шоллай гъал герти бусурмангъа кыйышмай, неге тююлю, ол оъзюню гёрюнюшо ва этеген ишлери булан адамланы яхшылыкъгъа, Аллагъгъа сужда кылыгъа ва суннетлеге гере юрюме чакъырма герек.

Оьрде гелтирилген далиллерден сонг динге байлавлу масхара этив агъымдан арчылма яда шо ёрукълу лакъырлагъа, тинглавланы алдын алывгъа болушлукъ этме къарагъыз! Бары да терс ишлерден бизин Аллагъ сакъласын!

Четим заман

1 « Эгер де шогъар дагъы да сен не учун Аллагъгъа тилек этегенинг де кюшула буса, Ону жавабы бизин гезлеп токътата кюймажакъ. Эгер биз Пайхаммарыбыз Мугъамматны **☞** суюе бусагъ, ва бу четим заманда бизин башыбызгъа къара булутлар ябырылган буса, Аллагъ бизин тергевсюз кюймажакъмы дагъы? Озокъда, кюймажакъ. Янгъыз шо гъакъда Огъар тилеме герек ва Ол жавап бережек.

Имам аш-Шапи булай айтгъан: «Тахажут намазны вакътисинде этилген дуа тувра гезлеп атылган ва тийген окъгъа ошай».

Тилеклер Къудратны Еси Аллагъгъа тез этишеген башгъа заманлар да бар ва шо тилеклер къабул этилежекге артыкъ имканлыкълар да бар. Шондан пайдаланма да герек. Шолар бизин учун гезикли яхшылыкълар. Гъадисде айтгъылгангъа гере, «Дуа – шо бусурманланы савуту», бизин учун башгъа зат да тарыкылы тююлю. Бизин айлана дюньяда болуп турагъан агъавалатланы кюлюбуз, тилибиз булан токътатма болмайгъан затлагъа юрегибиз булан рази болма герекмейбиз. Шо заман кемекегге дуа гелмей кълмажакъ.

Шо кьутулув болур, неге тююлю, Къудратны Еси бары да балагъланы гере ва шоланы алдын алывгъа селенежек. Расулуллагъ **☞** булай айтгъан: «Аллагъны алдында дуадан артыкъ рагъму-

лу зат ёкъ». Къудратны Еси Аллагъ Къуръанда булай айта (маънасы): «Магъа ялбарыгъыз – Мен сизге жавап берермен» (сура «Аль-Гафир», аят 60). Биз, оъзюбюз гъисап этеген кюйде,

бизге не булан буса да бир зат булан кемекегге этме болагъан кимге де тилек этме уйренгенбиз. Чиновниклеге, къайсы буса да бир ведомствогъа, хоншубузгъа тилейбиз. Кёбюсю гезиклерде болагъаны йимик, олар кемекегге этме болмайлар.

Тек биз бизин Яратгъаныбызгъа кемекегге тилеме унутабыз. Бизин ким яратгъан? Бизин Яратгъаныбыз – Къудратны Еси Аллагъ. Бизин бары да кыйышывлуларыбыз, агъгегивлерибиз ва къайгъы дертлерибиз ондан артыкъ кимге белгилдир? Ол бизин яратгъан, биз де Ону кьуллары бусагъ, Ол бизин тилеклерибизни къабул этмей болурму? Бир заманда да. Ол бизин барыбызны да суюе ва даим бизин гъажатларыбызгъа жавап бере, гъатта биз шону къаравулламай бусагъ да, шабагъатын я.

Демек, гъали биз алда бир де болмагъандай бирикме ва Къудратны Еси Аллагъдан кемекегге тилеме герекбиз. Бары да гюнагъ ишлени гери уруп, гюнагъларыбызгъа гъакъ юрекден гьекюнюп, баз гъакъ юрекден тилеген сайын, Ол шонча чалт бизге жавап берер. Бизин гючюбюз – дуада, бизин умутларыбыз – дуада!

Яхсайлы шайыхлагъа багъышлангъан назму

Яхсайлы мисгин Рашитхан Къарамурзаев (1904-1989 й.) деген муаллиф гъалиден тюз 26 йыл алгъа, эски кыайда да арап-ажам гъарплар булан язып кыойгъан озюню асарында, шо юртдан чыкыгъан сыйлы ва макътавлу шайыхлардан бир нечелерине – Абувгъа, Абутайгъа, Талгъагъа ва Хожа-Агъматгъа – багъышлап, анив сёзлер айтгъан, оланы озю билген-эшитген караматларын эсгерген. О караматларыны гъакындагы ибаратлы хабарлар халкыны авзунда айтгъа туруп, гъали бусагъатда да унутулмай, авзундан-авзунгъа сёйленип геле. Тюпде биз гелтирген 631 сатырлыкъ шигъру асарны автору, яхсайлы шайыхлар этген кыайыплы-сырлы караматларындан бир нечелерин эсге ала. Тертилей де, караматлар гёрсетмек – супу авлиягъа

(валилеге), шайыхлагъа хас болагъан иш деп гысаплана. Мужизатланы буса олар этип болмай, олар янгыз пайхаммарлар (анбиялар) бажарагъан ажайып затлар. Эки де шо терминлени арасында булай башгъалыкъ барлыгыны гъакында уллу бусурман алимлер-философлар (Ибн Сина ва озгелери), ашгаритлер – озлени илму рисалатларында караматны ва мужизатны арасындагы дазуланы гъакында мекенлешдирип язгъанлар. Бу гёзден кыарагъанда, шаир Р.Къарамурзаев озюню байтында эсгерген кюйде, «язмагъа анив гёрдюм шолар этген затланы, озлени девюрюнде этген мужизатларын» деп, шо шайыхланы гъакында язагъаны, озокъда, бу ерде дурус чалынмай. Асарны ичиндеги байтларында автор о терминни 3 керен кыоллай,

тек озге байтларда о сёзю орнуна «караматлар» деп язагъаны тюз бола ва ерли-еринде бу калиманы лайыкылы кюйде кыоллагъан. Неге туюкюл де, караматлар гёрсетмек де – шайыхны озр даражасын далиллейген аламатлардандыр. Бу ерде дагъы да эсгермесе болмайгъан зат – бир-бир авторлар яхсайлы шайыхланы гъакында язагъанда, оланы тарикъатдагы ругъ силсиласы (шынжыры, тагъымы) аслу гъалда тюз кюйде бериле буса да, оланы кыардашыкы-тухумлукъ генеалогиясында кыарышыкылыклар аз ёлукмай, айрокъда Абув деген шайыхны гъакында айтагъанда. Мисал учун, яхсайлы Башир-шайыхгъа, халкы ону гыюрметлеп, атын яшырып, Абув, Абушайых, Абу Мубарак деп айта болгъан деп эсгерелер. (Акаев Мугъажир, Дидимов-Хаджиев

Абдул-Азим, Аджаматов Багъавутдин). Булай айтагъанлар тюз болма ярай. Башгъа авторлар язагъан кюйге кыарагъанда буса, Башир-шайыхгъа туюкюл, ону уланы Абдулмуталибге (Абутайгъа) халкы арада Абув деп айтгъанлар. Сонг да, шайых Абдулмуталибни озюню атын тюз язмайлы, Абдулмуталим, Абуталиб, Абулай, Аптай, Апти деп хата-янгылыш язагъанлар да бар (булай язгъан авторланы мунда эсгермей кыояйым). Р. Къарамурзаевни бу поэмасында – «Яхсай юртну ичинде уч зиярат кыурулгъан» (Абув, Абутай, Хожа-Агъмат) деп эсгериле. Бу юртну тарихин билген белгили ахтарывчусу Мухтарпаша Хашимов озюню китабында: «Юртда Яхсай кыабурларда 6 зиярат кыурулгъан», – деп ташдырып яза, олардан беписин эсгерме де эсгере.

(Хашимов М. Яхсай ва яхсайлылар. Магъачкыала, 2004, с.43). Кыарагъанда, бириси 3 зиярат уйлер, Р. Къарамурзаевни бу асары 1989 йылда язылып битген сонггъу йылларда кыурулгъан буса ярай. Нечик алай да, Рашитхан Къарамурзаевни яхсайлы шайыхлагъа багъышлап язгъан бу поэмасында охувчулар, олар гёрсетген караматлардан ибаратлы мисаллар, кыужурлу маълуматлар табажакыгъа шек ёкъ. Оланы эсгерип бу асарны яратмагъа тавакаллыкъ этген тамазагъа – шаир Рашитхан мисгинге де баракалла айтагъаныбыз булан бирче, огъар – этген ишингни Аллагъ зувапгъа язсын, Аллагъ рагъмат эттир деп гъакы юрегибизден айтмакъ да гъарибизге де тийишли.

Гъасан ОРАЗАЕВ

Яхсайдагы шайыхлагъа чыкыгъан назму

Бисмиллагъ булан башлап
Алдым кыолума кыалам,
Азиз юрт агълюлерим
Менден сизге кёп салам.

Саламымны язаман
Гертини айтма базаман,
Дюньялыкъда болунгъан
Гъакъ затланы язаман.

Бирев де кёмек этмес
Тилден тийген ярагъа.
Шыхланы¹ караматын²
Мен саламан арагъа.

Салимхан³ эсге салып
Шоланы караматын,
Зияратда ухлайгъан⁴
Шайыхланы сыйлы аты.

Яхсай уллу анив юрт
Кёп миллетлер яшайгъан,
Зияратлары да бар
Женнетлеге ошайгъан.

Шо зияратлар булан
Яхсай юрту безенген,
Аллагъым рагъму этип
Кёп яхшылыкълар гёрген.

Бирев де эсгермеген
Шоланы сыйлы атларын,
Дюньялыкъда гёрсетген
Ачыкъ караматларын.

Язмагъа анив гёрдюм
Шолар этген затланы,
Озлени девюрюнде
Этген мужизатларын⁵.

Бу мен язгъандан сонг да
Нече девюрге кыалыр,
Бугюнго жагъыллени⁶
Юрегине иман салыр.

Алда болгъан затлагъа
Булар бек ойлашажакъ,
Олар этген ишлеге
Бек тамаша болажакъ.

Гъакылы булан ойласакъ,
Олар уллу ишлер этген,

Кёп адамгъа дюньяда
Караматлары етген.

Нечик де мен болмадым
Эшитген сонг токытама,
Шо сыйлы адамланы
Жаным сойдо макътама.

Дюньялыкъда болагъан
Балагълардан тазаман,
Яхсайда аты айтылгъан
Шайыхланы язаман.

🌸 🌸 🌸

Яхсай юртну ичинде
Уч зиярат кыурулгъан,
Гъариси оз еринде
Бегилип тюз олтургъан.

Бары да халкылар йимик
Шу дюньягъа гелгенлер,
Дюньяда далап этип,
Ишлеп яшап юрюгенлер.

Яш вакътини ичинде
Халкылар булан юрюген,
Сыйлы Аллагъ булагъа
Бирденден кыудрат этген.

Гючю уллу буланы
Гъайиб⁷ затны билеген,
Уллу Аллагъ булагъа
Оз сырын билдиреген.

Бек тынч бола айтмагъа
Абув⁸ деген сыйлы аты,
Бугъар берген карамат –
Аллагъымна кыудраты.

Сыйлы Аллагъым, Уллусан,
Сагъа шюкюр этебиз,
Зияратланы гёрюп
Окътем болуп гетебиз.

Абув деген адамгъа
Аллагъ шайыхлыкъ берген,
Аталары буланы
Нахшубанд⁹ юртдан гелген.

Арт вакътилерде булар
Эндирейде болгъанлар.
Артда Яхсайгъа гелип,
Эндирейни кыойгъанлар.

Абув гъайибни билген,
Мужизатлар гёрсетген,
Уллу Аллагъ гюч берип,
Бу даражагъа етген.

Уллу-гиччи булагъа,
Авруп кыаратма баргъан,
Абув кыолун сыйпаса
Кёп тез сав болуп кыалгъан...

Буссагъат да сыйлана
Буланы кыабурлары,
Халкылары арасында
Бек уллу абурлары.

Буланы караматын
Халкылар гючлю айтгъанлар,
Кыолун тутуп элтгенлер –
Озлер юрюп кыайтгъанлар.

Буланы караматын
Дазусу ёкъ айтмагъа,
Арба булан баргъанлар –
Болгъан юрюп кыайтмагъа.

Яхсайлар окътем бола
Шу девлетте етгенге,
Озлени арасындан
Шайыхланы этгенге.

🌸 🌸 🌸

Яхсай юртну ичинде
Ачыкъ кюйде юрюген,
Буланы мужизатын
Яхсайны халкы гёрген.

Уланы Абутайгъа
Абув карамат берген,
Абув булан кыошулуп
Шайых болуп юрюген.

Янгур тилеп явдургъан,
Кёллер этип акъдыргъан,
Яхсайны жамаатын¹⁰
Тамашагъа бакъдыргъан.

Ёкъ еринден айтмайман,
Болгъан затлар бари де¹¹,
Шоланы баракаты
Яхсайда бар гъали де.

Минг тогъуз юз он дёртде
Жумъагюн етишгенде,

Март айыны онунда
Жумъа намаз вакътиде,

Язны биринчи гюню
Кыайгы басды халкылары –
Туман булут, чарс басды
Бар айлана якылары.

Юртда бир зат гёрюнемей
Дюнья кыарангы болду¹²,
Яш-уллу кыатын-кыызны
Гёзлери яшдан толду.

Халкылар кёп мангырышып,
Якъ-ягъына чачылып;
Юреклер шат болду –
Гече ортада ачылып.

Шоланы караматы
Халкылары аман сакълады,
Яхсайлардан башгъа да,
Кёп халкылары якылады.

Яхсайсув нече ташып,
Зияратгъа гирмеген.
Шу Яхсайны сув алып
Гъеч бир адам гёрмеген.

ТЕКСТТЕ БИР НЕЧЕ БАЯНЛЫКЪЛАР

¹ Шыхлар – бусурманланы сыйлы адамлары, шайыхлар.

² Карамат – бусурманланы сыйлы адамлары (шайыхлар, валилер) этип бажарагъан гъайран иш.

³ Автор мунда озюню кыурдашы Салимхан Асековну эсгере буса ярай, о Рашитханны кыурдашы эди. Мен олар булан таныш болгъан 1980-нчи йылда экиси де Хасавюрт шагъарда яшай эдилер.

⁴ Юхлайгъан, демек кыабурагъа болгъан, зиярат ерде гёмюлген деген маънада.

⁵ Мужизатлар – пайхаммарлар этип болагъан бек тамаша, гъайран ишлер. (Тек валилени, шайыхланы буса мужизатлар гёрсетмеге даражасы етишмес).

⁶ Жагъыллени – англаву ёкъланы, билими азланы деген маънада.

⁷ Гъайып, гъайиб – кыайып, адамлагъа-инсанлагъа яшыртгъын, сырлы, гёрюнемейген зат яда агъвалат.

⁸ Абув – яхсайлы шайых Башир ал-Яхсави.

⁹ Нахшубанд – Накышбанд: Бухара шагъарны ювугъундагы ерни аты.

¹⁰ Жамаат – жамият.

¹¹ Бари де (диалект формада) – бары да.

¹² Кыайыны лап ахырларындагы гюнлени бирисинде, 1914-нчи йылда Яхсайда, Кыакъашурада... гюндюз кыарангылыкъ басып, чарсылыкъ тошоуп, кёкден хум явуп, халкы бек кыоркунуп, шолар унутулмас агъвалат болгъаны бир-бир таварихлерде де эсгериле. (Къара: Оразаев Г. Исторические сочинения Дагестана. I. Махачкала, 2003, с. 288-289, 306). Бир-биревлер бу кыоркунчу агъвалат болмакыны маънасын – лап шо йылда биринчи дюнья даву башланажакыны алданокъ Аллагъу Таала адамлагъа билдирген-гёрсетген аламат болгъан деп англагъы берелер.

– Итимни ябушмагъа уйретемен, ибадат этмеге башлама сюемен ва магъа намаз кыйлмагъа яраймы?

– Итни ябушдуртма ярамай, шо – гюнагъ ва гъарам. Намаз кыйлмайгъ-

анынг буса, нече де яман, о-бу гюнагъ иш этемен деп, бу борчну къоймагъа бир де ярамай. Демек, гюнагъны уьстюне бирдагъы гюнагъ къошула. Гъасили калам, итни ябушдурмакъны да къойма тарыкъ, тезоқьда намаз кыйлмагъа башламагъа да герек.

– Сатывда мен бир-нече адамны чегип алдатгъан эдим. Шо гюнагъдан нечик чайылма бола?

– Бу соравгъа жавап бергенче, Шуайп пайхаммарны заманында болгъан ишни башлап эсге салайыкъ. О заманларда Яратгъаныбыз сатыв-алывда алдатагъан савлай халкъны жазалагъан болгъан. Нечакъы яман буса да, бу мердеш бизин якъларда да генг кюйде яйылгъан. Сатывчулар, билигиз, чегип алдатагъанлар Къыямат гюн шо

иши саялы Аллагъны алдында жавап тутажакъ. Эрни берилген соравгъа гелейик. Эгер кимесе бирев алывчуланы мизанларда алдатгъан буса, ол болгъан чакъы тез кюйде товба этмеге тарыкъ. Товба этмек – мизанларда берилмегенни алдангъан гишиге къайтармакъ ва гъакъ юрекден Аллагъдан озюн гечмек бола. Эгер де алдатылгъан адамны тапмагъа бажарылмай буса, нечакъыгъа берилмей кыалгъанны ол адамны атындан садагъа этип оьлешме тарыкъ ва Аллагъдан гечмекни тилемере герек.

– Сивак деген затны не учун кьоллай?

– Сивакны тиш тазаламакъ учун кьоллай. Мугъаммат Пайхаммар ﷺ шону бизге тазалыкъ учун кьоюп гетген. Гъадисде булай айтыла: «О авузну тазалай (яман ийислерден), Есибизни рази эте ва шайтанны ачывун чыгъарта» (ан-Насаи этишдирген). Сивакны пайдалары: –Авузну тазалай; –Тишлени беклещдире; –Силегей агъывну токътата; –Гъзлени гьерегинин яхшылашдыра, неге тюгюл тиш тамурлардан башланагъан нервалар адамны бетиндеги озге санлагъа таъсир эте; –Тишдеги ташны тайдыра;

–Ашкъазанны ишлевюне яхшы таъсир эте; –Адамны умуми гъалын яхшылашдыра; –Инсанны Къуръан охувгъа, Яратгъаныбызны эсге алывгъа, намаз кыйлывгъа кюйлендире; –Арыгъанлыкъны тайдыра; –Къыямат гюн мизан терезелерде адамны шабагъатын артдыра; –Яшланы кариес аврувдан сакълавгъа ажайып атив кыйыша, неге десе сивакда флюид деген веществолар кеп бар; –Тиш эмалны сакълавгъа кемеке эте; –Тишлени акъ эте; –Тиш аралыкъларда бактерия оьсмере къоймай; –Сигарет тартывну къоймакъгъа таъсир эте.

– Къызъашгъа айрылгъан улангъа эрге чыкъмагъа яраймы?

– Ислам динни къанунларына гьере, къызъашны шолай ихтияры бар. Амма уйленив – къызны яшавунда уллу агъвалат ва кимге эрге чыгъажагъындан ону гележек яшаву гъасил болажакъ. Шо саялы бу масъалагъа бек тетекейли янашмагъа тарыкъ ва айрылгъан улан не себепден янгыз къалгъаныны ахтарып къараса, яхшы болур. Нечик де бары ян гъисапгъа алынып, гъукму чыгъарыла буса, янгылыш болмакъдан сакъланмагъа бола. Иманы бар уландан эсе, эрге бармагъа кьоллай адам болмасны да билигиз.

Охувчулагъа янгы китап

Аявлу охувчуларыбыз, сизин шатлы янгылыкъ булан кьутламагъа сюебиз. Гъали-гъалилерде ана тилибизде охувчуну тергевюн тартажакъ йимик китап басмадан чыкъды. «Оьлюден сонгъу яшав. Инсанны герти ватаны» деген китапда адам бу дюнъадан геттенде ону не къаравуллайгъанны гъакъында кьужурлу кюйде язылгъан. Ахыратда не болагъанны, Сорав алынагъан гюн нечик болажакъны, Сырат кепюрге ва озге янлагъа баянлыкъ берилген.

Бу китап белгили Имам Куртуби язгъан «Тазкират» деген китабыны кысыгъартылгъан къайдасы. Оьлюден сонгъу яшав болмайгъангъа ва тирилив болмайгъангъа инанмайгъанлар, шо китапны охугъан сонгъу даимлик яшавгъа инанагъан да бола ва иманлы да бола.

– Оьлюп тувгъан яшгъа ат такъма борч тюгюл дей. Шо тюзму? Такъса не бола?

– Эгер тувгъан яшгъа анасы дёрт айдан артыкъ авур болгъан буса ва ол

яш сав болгъанлыкъыны белгилери (тавуш этип, тербенип) болгъан буса, огъар уллу адамгъа этилеген кюйде этиле. Демек, жувундура, гебинлей, жаназа намаз кыйла ва къабургъа геме. Ат такъмагъа да ярай.

Аявлу охувчулар, "Мобильный байлавукъ" деген рубрикабызгъа SMS-лер геле. Тюнде шоланы беребиз. Шолагъа сиз де язмагъа боласыз.

Бизин номерибиз:
8928-800-01-97

– Эгер ата-анасы авлетине ибадат этивге къаршы чыгъа буса, яни межитге бармагъа, Къуран охумагъа къоймай буса, не этме тарыкъ?

– Авлет ата-анасына гьюрмет этмеге, олагъа тынгламагъа, таби болмагъа,

озоқьда, герек. Амма олар Яратгъаныбыз буюрагъан ишлени гери ура буса, ибадат этмеге къоймай буса, янгыз шолай гезиклерде авлетлер олагъа тынглавдан чыкъмагъа тарыкъ. шону булан бирче авлетлер эришивлюкню кьоюп, атив этип англагъа, ата-ананы хатирин ойлап, этмеге тарыкъ.

– Айлы экениме де къарамайлы, ишлемейгеним саялы, эрим мени уйден кьувалагъан. Ата-анамны уьюнде яш тапдым. Агълон йылы сёз сама айтып да кемеке этмедим. Гъали яшгъа бир йыл бола, тек ондан гъали де кьошулув ёкъ. Шону булан яшны къатнамагъа къоймасам, магъа гюнагъ болармы?

– Динге гьере, сиз эригизден яшгъа тарыкъ-герекни болдурмакъ учун да, огъар багъагъан-къарайгъан саялы да харж талап этмеге боласыз. Амма эригизге авлетге къатнамакъны гери урмагъа ихтиярыгъыз ёкъ. Бу масъалада тюрюл-тюрюл янлар болмагъа болагъан саялы, шону тюплеп-ерлеп чечмек учун, ерли имамдан кемеке излемек лап яхшы болур. Неге тюгюл, эригизге таъсир этмеге бажарылмаса, имам огъар яш булангъы къатнавну да гери урмагъа бола.

– Къуръан аятланы опуракъны уьстюнде язмагъа яраймы?

– Озоқьда, шолай этмеге ярамай. Къуръан аятлагъа эдеп булан янашмагъа тарыкъ, неге тюгюл олар Есибизни каламы. Ондан къайры, опурагъында Къуръан аятлар язылгъан гиши эдепни бузагъан кеп иш этмеге бола. Амма опуракъда шолай аятлар язылып бар буса, шогъар айрыгъа, абурсый ва гьюрмет булан янашма тарыкъ. Язывлар белден тюнде болмагъа герекмей, ону гъар гюн де гийип юрюмес, шо опуракъ булан гъажатханагъа гирмеге де ярамай.

– Къатыным дин талап этеген кюйде чачларын яшырып юрюмей. Шогъар нечик насигъат этегенни билмеймен?

– Къатынгъа насигъат бергенче алдын къайсыбыз да инг башлап билим алмагъа, китап охумагъа герекбиз. Сонгъу билгенибизге гьере англагъа да, уйретмегеде тынч болур. Гьетерилген масъалагъа гелсек, бу яшавда кеп ёлугъагъан мисал. Йымышакъ кюйде

олжагъа да, уйдеги озге тиштайпалагъа да явлукъ байламакъ, гъижап юрютмек къатынгишилеге Аллагъ салгъан борч экенни англагъа тарыкъ. Суйсе де, суймесе де бусурман тиштайпалар къаркъарасын яшырып юрюмеге, гъижап байламагъа гереклер. Эри атив айтгъаны булан къатынына къоркъувлар бермеге де бола. Масала, тешегин айырмагъа, рази тюгюллон билдирмеге бола. Олай да эри ювукъ адамы саялы Есибизге дуа этсе, алгъыш тилесе яхшы.

Рузнама

Апрель

дни	Утрений	восх.	Обеден.	После-обеден.	Вечерн.	Ночной
1	03:53	05:31	11:56	15:29	18:17	19:47
2	03:51	05:29	11:55	15:30	18:18	19:48
4	03:47	05:25	11:55	15:31	18:21	19:51
6	03:43	05:22	11:54	15:32	18:23	19:53
8	03:39	05:18	11:53	15:33	18:25	19:55
10	03:35	05:15	11:53	15:34	18:28	19:58
12	03:31	05:12	11:52	15:34	18:30	20:00
14	03:27	05:08	11:52	15:35	18:32	20:02
16	03:23	05:05	11:51	15:36	18:34	20:04
18	03:18	05:02	11:51	15:37	18:37	20:07
20	03:14	04:59	11:51	15:38	18:39	20:09
22	03:10	04:56	11:50	15:39	18:41	20:11
24	03:06	04:52	11:50	15:39	18:44	20:14
26	03:02	04:49	11:49	15:40	18:46	20:16
28	02:58	04:47	11:49	15:41	18:48	20:18
30	02:54	04:44	11:49	15:42	18:51	20:21